

ZAKAJ NE PRITIČEJO BENEŠKIM IN KANALSKIM SLOVENCEM LASTNE ŠOLE?**Poziv na poštene ljudi v italijanski prestolnici****Doba potujčevanja ljudstev je za vselej minila - Zgodovinska odgovornost rimskega parlamenta**

Minister prosvete Paolo Rossi je v razgovorih, ki jih je nedavno imel v Rimu z zastopniki naših učiteljev in profesorjev, pokazal, kakor mu vsi priznavamo, pravo človeško razumevanje za probleme slovenskega šolstva. Samo v eni stvari, katera je pa za nas bistvenega in načelnega pomena, se s predstavniki slovenske narodne manjšine ni strinjal: izjavil je, da je pouk v materinem jeziku zahteva, ki se po njegovem da zelo težko uresničiti v — Beneški Sloveniji.

Vsak neprizadet tujec, ki ne pozna razmer v Italiji, se mora spričo te ministrove izjave z začudenjem vprašati, kako je mogoče, da bi za naše otroke ob Nadiži in v

Kanalski dolini ne smela veljati ista vzgojna načela kot za vso ostalo slovensko dečo v državi. Strmečemu inozemcu enostavno ne gre v glavo, zakaj deli rimska vlada Slovence pod svojo oblastjo v dve vrsti državljanov: enim priznava v šolstvu pravice, zajejame jim po mednarodnih pogodbah in po ustavnih zakonih republike, drugim te pravice — kratkomalo zanika.

Za tako ravnanje z Beneškimi in Kanalskimi Slovenci, ki je v kričečem nasprotju z osnovnim načelom o enakosti vseh državljanov pred zakonom, veljavnim v vseh omikanih deželah na svetu, minister Rossi ni navedel nobenih razlogov.

ške republike je n. pr. 2. aprila 1778 izdal odlok, v katerem je izrecno poudarjeno, da pritiče Beneški Sloveniji »samovlada, ker predstavlja poseben in od Furlanije ločen narod«.

In Giandomenico Ciconi je v svoji knjigi Udine e la sua provincia (Videm in njegova pokrajina) napisal leta 1862 na 315. strani, da »govore prebivalci vsega šempetrskega okraja, od tod tudi ime Št. Peter Slovenov, in v hribovitih delih okrajev Čedad in Tarčenta slovansko narečje, podobno onemu v Ljubljani«.

Ljudsko štetje iz l. 1931 navaja, da živi na tem ozemlju 33.923 Slovencev, kar pomeni 71.6 odstotkov celotnega prebivalstva.

Še septembra 1945 so uradni zastopniki Italije priznavali ondotnim Slovincem vse pravice, ki gredo narodni manjšini. Tedanji videmski prefekt A. Candolini je v pismu na župnika Josipa Kramarja v imenu vlade poudaril, da pritiče ondotnim Slovincem nesporna in polna pravica, da »v okviru življenja italijanske države goje svojo slovensko narodnost in v tem smislu« — je pristavil prefekt — »bom izdal navodila«.

Kako je po vsem tem mogoče še trditi, da Beneški Slovenci niso del slovenske narodne skupine v državi, temveč da so kratkomalo — Italijani, je nepojmljivo. Tako lahko govore in pišejo samo ljudje, ki niso pri čisti pameti ali pa namerno in zlohotno taje vsem vidno in otipljivo resnico. Na laži pa velika, omikana in povrhu še krščanska in katoliška država, kot je Italija, ne more graditi svoje politike. Tega ne more in ne sme že zavoljo tega, ker se take stvari prej ali slej bridko maščujejo državi sami.

Slovenci, ki ne smejo biti Slovenci

Predstavnike naših šolnikov je samo opozarjal, naj bodo Slovenci stvarni ter zahtevajo le ono, kar je dosegljivo.

In zakaj naj bi bil popoln pouk v materinščini za Beneške Slovence nedosegljiv? Če govorimo povsem odkrito, je poglobitvi vzrok v tem, ker italijanski nacionalisti menijo, da so ondotni Slovenci izvečine že — potujčeni. Vztrajati in pritiskati je treba še določeno dobo, pa bodo Beneški Slovenci popolnoma zgubili zavest svojega rodu, se imeli za Italijane ter za vedno utonili v vladajočem narodu. S tem bo tudi vprašanje njihovega šolstva za vse čase — rešeno!

Mnogi raznarodovalci si domišljajo in se na vse pretege prepričujejo, da je to pravzaprav že izvršeno, in zato govore o ondotnih Slovincih, kot da so že »najpristnejši Italijani«. Saj o njih stalno pišejo, da so »italianissimi«. Kdor se med njimi ima še za Slovenca in to javno pokaže, jim je takoj sumljiv. Zdi se jim nekaj upornik, iredentist, titovec, komunist, sovražnik države, ki bi ga bilo treba kaznovati.

Nič ne pomaga, da vsi Italijani brez izjeme priznavajo, kako so Beneški Slovenci pošteno ljudstvo, ki je vselej natančno in zvesto izpolnjevalo svoje dolžnosti do italijanske države. Pokojni videmski nadškof Nogara se je večkrat hvalil, da je bila Beneška Slovenija za prve svetovne vojne edina pokrajina Italije, v kateri ni niti en vojak dezertiral iz vojske. Beneške Slovence je tudi minister Rossi zelo hvalil. Rekel je, da je med njimi najmanjše število zločincev v državi in da so bili vedno dobri in zvesti vojaki. Torej vseskozi zdrav in moralno nepokvarjen narod!

Toda vse to je brez pomena, brž ko se kdo javno prizna za zavednega Slovenca. Tvegal je lahko za Italijo življenje in za

njo prelival kri, pa je kljub temu postal čez noč sovražnik države, ki bi ga šovinisti dali najraje zapreti ali ga vsaj izgnali iz Beneške Slovenije.

Zelo značilno je, da tudi izobraženi in drugače precej razgledani Italijani ne vidi-jo v tamkajšnjih Slovincih pravih Slovencev, temveč kvečjemu nekaj poseben narod. Med njimi so celo znanstveniki in vseučilišni profesorji! Prav očiten in prijemljiv dokaz, kako je Italija globoko okužena od neozdravljivega, krivičnega nacionalizma.

NA LAŽI SE NE MORE GRADITI POLITIKA

Kajti samo od nacionalistične strasti in slepote udarjeni ljudje lahko trde, da so Beneški Slovenci po krvi in jeziku — Italijani ali Furlani in da jim zato ne pritičejo nobene manjšinske pravice.

Nekdaj Italijani niso bili taki, bili so resnicoljubnejši in pravičnejši. Senat bene-

Najbrezpravnejša manjšina v Evropi

Rim je brez dvoma močan dovolj, da lahko brez resnih ovir nadaljuje svojo dotedanje politiko v Beneški Sloveniji. Nihče ga ne more prisiliti, da uvede v državne, pokrajinske in občinske urade ali na sodnije tudi rabo slovenskega jezika. Javni napisi ostanejo lahko še nadalje izključno italijanski, v vseh šolah je lahko tudi v bodoče strogo prepovedan sleherni pouk v materinem jeziku učencev.

Zgodi se lahko celo to, da v novem zakonu o slovenskem šolstvu, ki ga v Rimu pripravljajo, ne bi bilo niti predpisa, da je v Beneški Sloveniji vsaj slovenski verouk obvezen predmet v ljudskih šolah, čeprav je verska vzgoja v materinem jeziku najmanj,

kar kulturne države zajamčijo drugorodnemu prebivalstvu.

Rim ima oblast, da tudi to stori, ter se pri tem lahko celo sklicuje na ravnanje samih — cerkvenih oblastev. Pod nesrečnim škofovanjem pok. Nogare so bili namreč v več kot dveh tretjinah slovenskih duhovnij pod pritiskom fašizma odstranjeni domači dušni pastirji ter nadomeščeni z Italijani, ki so takoj zatrli v cerkvah pridige, veronauk in javne molitve v jeziku vernikov. Dušno pastirstvo se je spremenilo v sredstvo raznarodovanja!

To sramotno stanje traja še danes v Beneški Sloveniji, četudi je od padca fašistov-

(Nadaljevanje na 3. strani)

NOVICE Z VSEGA SVETA

POGAJANJA Z NASERJEM

Sedaj, ko so Judje šli iz Gaze in iz Akabskega zaliva, je nastopil čas, da se dokončno uredi vprašanje Sueza. Zadeva postaja pereča, ker bo prekop v nekaj dneh popravljen in spet sposoben za ladijski promet.

Kako si stvar zamišlja, je Naser obrazložil v posebni spomenici, izročeni glavnemu tajniku Združenih narodov Hammarskjöldu. V njej pravi, da bo Egipt jamčil za svobodno plovbo po prekopu, kakor določa že carigrajska pogodba iz l. 1888.

Lastnica družbe, ki skrbi za prevoz, je egiptovska država. Prejšnjim lastnikom se izplača polna odškodnina. Zdi se, da so se s tako rešitvijo sprijaznili tudi že zapadnjaki. Pač pa zahtevajo, naj se polovica prevozniku stavi v poseben sklad, iz katerega naj bi se krili stroški za tehnično vzdrževanje in izboljševanje prekopa. Naser ponuja v spomenici namesto polovice le četrtino prevoznika.

Sporno je tudi vprašanje, kdo naj s tem denarjem gospodari. Amerikanci in Angleži žele, da bi bil sklad v rokah posebnega odbora Združenih narodov in ne Egipta.

Naser odklanja nadalje vsako stalno mednarodno nadzorstvo nad prekopom: če bi nastali zaradi svobodne plovbe prepiri, naj o njih odloči Mednarodno sodišče v Haagu ali Organizacija Združenih narodov. To je dovolj!

Zapadnjaki teže pa za tem, da bi se z Egiptom sklenila pogodba, ki bi že vnaprej natančno določila, kaj naj se zgodi, ako Egipt ne drži besede. Kazni naj slede takoj in avtomatično, ne pa, da se stvar vlača na dolgo pred sodišči in na zborovanjih.

Velika ovira za sporazum je tudi Izrael, kateremu Egipt noče dovoliti svobodne plovbe po prekopu vse dotlej, dokler se ne reši vprašanje arabskih beguncev, ki so morali zapustiti rodne kraje v Izraelu. Naser je te dni izjavil, da gre »za milijone Arabcev«, tavajočih brez strehe po svetu, za katere je treba nekaj ukreniti. Obe vprašanji je treba istočasno rešiti: »Združene države govore samo o svobodi plovbe, a ne zinejo besede o beguncih«. V tej stvari, je rekel Naser, je pa Egipt nepopustljiv ter se ne bo »vdal nobenemu pritisku in nobeni hladni vojni«.

IZPUSTILI SO MAKARIOSA

V petek popoldne so Angleži sporočili nadškofu Makariosu, da sme zapustiti mali otok Seychelles v Indijskem oceanu, kjer so ga približno eno leto držali v izgnanstvu. Iti sme, kamorkoli ga je volja, razen na rodni otok Ciper.

»O politični bodočnosti Cipra« — je po osvoboditvi izjavil — »se ne nameravam pogajati vse dotlej, dokler mi ne dovoli povratka na otok«.

S položajem grške narodne skupine na Cipru so se, kot znano, bavili tudi Združeni narodi v New Yorku ter sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo, naj »se vprašanje Cipra reši na pravičen, miren in demokratičen način«. Edino možna rešitev — je poudaril Makarios — je v tem, da se ciprskim Grkom prizna pravica do samoodločbe, se pravi, da sami odločajo o svoji usodi. »Ta cilj bomo stalno zasledovali«.

Makarios je torej brez ovinkov ponovil zahtevo svojih rojakov, naj se Ciper združi z matično državo Grčijo.

Pogajanja z Anglijo, je pristavil nadškof, se lahko obnovijo samo v ozračju pomirjenosti; o tej pa ni mogoče govoriti, dokler »je zavoljo političnih prestopkov na tisoče Ciprčanov v ječah in koncentracijskih taboriščih«.

Osvoboditev škofa Makariosa je sprožila na Cipru vihar veselja med Grki, medtem ko je izzvala veliko nezadovoljstvo med ondognimi Turki in v Turčiji sami. V znak protesta je pa v Veliki Britaniji odstopil voditelj konservativcev v Zgornji zbornici zelo vplivni lord Salisbury.

OBISK ITALIJANSKIH SOCIALISTOV

Posebno odposlanstvo Nennijevih socialistov se je mudilo več dni v Jugoslaviji ter vodilo razgovore s tamkajšnjimi političnimi voditelji. Pri tem se je izkazalo, da vlada med nennijevci in jugoslovanskimi komunisti precejšnje soglasje v ocenjevanju sedanjega položaja v svetu.

Ob kraju potovanja je odposlanstvo sprejel maršal Tito na Brionih in izdana je bila za javnost skupna izjava. V inozemstvu je največ pažnje vzbudil stavek, v katerem je rečeno, da se socializem lahko uspešno razvija samo v demokraciji. Iz tega mnogi sklepajo, da se v Jugoslaviji voditelji sedaj ukvarjajo z vprašanjem, kako bi demokratizirali javno življenje v državi.

Ker postajajo odnosi s Sovjetsko zvezo čedalje bolj napeti, iščejo jugoslovanski voditelji v vse večji meri stike in zaslombe med socialističnimi gibanji in strankami na zapadu.

RUSIJA IN ZAPADNA NEMČIJA

Zadnje tedne se Sovjetska zveza močno trudi, da bi navezala gospodarske stike z Zapadno Nemčijo. Smirnov, sovjetski poslanik v Bonnu, je izročil kanclerju Adenauerju posebno Bulganinovo pismo, v katerem je predlagal, naj bi Nemčija povabila ministra Mikojana h gospodarskim razgovorom. Prvi stiki med Nemčijo in Sovjetsko zvezo so že bili vzpostavljeni, ko je pred kratkim večja skupina ruskih inženirjev prišla v Bonn proučevati nemške tovarniške naprave.

Med sovražnima deželama so se začeli odnosi malo po malem boljšati.

ZNAMENJE NA NEBU

Zvezdoslovci napovedujejo, da se bo kmalu prikazala na nebu velika in svetla repatica. Zvezdarna v Chicagu sporoča, da se bo to zgodilo ponoči 20. aprila. Repatica, ki bo z ognjenim sijem obzarila vse nebo, bomo lahko gledali s prostim očesom. Prikazen bo tako veličastna, kot je bil l. 1912 Halleyev komet. Zemlji ne grozi nobena nevarnost, ker bo rep švignil mimo nas v daljavi 50 milijonov kilometrov.

ZEMLJA SE LOMI

Angleški geolog Hugh Backpool je ugotovil, da se naša zemlja prelamlja na dvoje. Na dnu Atlantika se vleče poldrugi kilometer globoka in 30 kilometrov široka razpoka, ki se čedalje bolj poglablja. Iz Atlantika se prelomna črta nadaljuje proti južni Afriki,

gre okoli rtiča Dobre nade, zatem po sredini Tihega oceana do Alaske v severni Ameriki. Če se bo razpoka še naprej širila in poglabljala, se bo del sveta potopil v morju in iz vodovja se bodo vzdignili novi deli zemlje.

GLOBOVIZIJA

Pri Združenih narodih se je porodil načrt, da bi vso zemeljsko oblo povezali v enotno omrežje televizije. Pri novem poskusu gre obenem za to, da bi žarke pošiljali skozi visoke zračne plasti v tako imenovani stratosferi, kjer je manj motenj. Razen te tehnične izboljšave bi z globovizijo dosegli tudi to, da bi se slike lahko prenašale iz najbolj oddaljenih delov sveta. Taka televizijska povezava vse zemeljske oble bi vzbujala v ljudeh zavest, da tvorimo vsi narodi eno samo človeško občestvo ali skupno družino.

DOBROTNIK ALI NOREC?

V mestu Ellenville pri New Yorku so zaprli bančnega ravnatelja g. Roseja, ker je poneveril okrog 700 milijonov lir. Zanimivo je, da je ves denar razdal potrebnim ljudem. Začelo se je s posojilom, ki ga je dovolil delavcu, da bi se mogel poročiti. Od tedaj je Rose vsakomur, ki je bil v zadregi, pomagal: ukazal je kratkomalo, naj mu izplačajo, in medtem je spretno ponarejal postavke v knjigah.

Ker so prijatelji zanj položili jamščino, so ga sedaj izpustili začasno iz ječe. Ko je prišel ven, so nekateri ljudje »dobrotnika« objemali in poljubljali, drugi so ga pa preklinjali.

ZALOSTNI SPOMINI

V Londonu se je zbralo na spominsko proslavo 14 še živečih potnikov s parnika Titanic, ki je l. 1912 trčil v Atlantiku na ledeno goro. Nesreča je tedaj globoko pretresla ves svet, ker je na tisoče potnikov utonilo. Štiri najstarejša je obujala spomine na tisto tragično noč. Gospa Eva Hart je pripovedovala, kako je pri oni nesreči zgubila starše, ki so jo sedemletno spustili v rešilni čoln, sami pa zginili v ledenih globinah.

V VLADI SPET ŠKRIPA

Načelnik rimske vlade Antonio Segni ni ma lahkega življenja. Pred kratkim so se mu spuntali republikanci in izstopili iz vladne večine, tako da so mnogi mislili, da bo Segni moral odstopiti. To se pa ni zgodilo, ker je dobil v parlamentu dvakrat zaporedoma pri glasovanju zaupnico. Zdelo se je, da sedaj vsaj za nekaj časa lahko mirno spi. Toda komaj je to težavo premagal, se je položaj spet zapletel. V vladi sami je izbruhnil spor okoli zakonskega načrta o agrarni reformi. Zanimivo je pri tem, da so se Saragatovi socialni demokrati in levičarji v Kršč. demokraciji znašli v istem taboru: eni in drugi zahtevajo večjo zaščito spolovinarjev in najemnikov, medtem ko so liberalci odločno nasprotni, zahtevajoč, naj agrarni zakon ostane tak, kot je bilo s Segnijem dogovorjeno. Vsako nadaljnje popuščanje brezpogojno odklanjajo ter grozijo z izstopom iz vlade.

Sedaj se Segni že več dni pogaja z zavezniki in svojimi levičarji, da bi preprečil krizo, a nihče še ne ve, kako se bo stvar končala. Biti v takih razmerah ministrski predsednik, ni prijetna stvar.

NOVI DOKTOR

Pred nekaj dnevi je na vseučilišču v Torinu diplomiral iz farmaceutike g. Drago Obersnel iz Trsta. K uspehu iskreno čestitamo!

APRILSKE ŠALE

Stara navada je, da si prvega tega meseca razni duhoviti burkeži radi privoščijo bližnjika ter ga »pošljejo po aprila«. Italijani pravijo tem šalam »pesce d'aprile« — april-ska riba.

Ime prihaja baje iz stare florentinske navade, da so prvega aprila pošiljali lahkovrneže na trg kupit ribe. Ko so kupci prišli tja, so ugledali na steni veliko narisano ribo, pravih rib pa nikjer.

Aprilske šale imajo pa še starejši izvor. Nastale so v času, ko so ljudje spremenili koledar ter začeli leto z januarjem namesto kot dotlej v aprilu. Od tod so nastajale razne smešne zamenjave.

Pobožno sporočilo pa vidi v pošiljanju po aprila nekaj spomin na to, kako so Kristusa pošiljali od Kajfeža do Pilata.

Nekaj potegavščin

Navada, da ta dan komu »katero zagodeš«, se je ohranila do danes. Tako so pred nekaj leti vabili lepaki goriške meščane na zastojni pokušnjo vina v znano gostilno. Ko so se pivci pojavili, da bi zastoj »pokušavali«, jih je krčmar debelo gledal. Šele takrat so se spomnili, da je 1. april!

Znana je tudi zgodba o šaljivem sodniku Vugi v Ajdovščini, ki se je primerila v lačnih vojnih časih. Sprehajal se je po trgu in iz vsakega žepa mu je štrlela polenovka. Ko je prišla mimo prva hotra, ji začne prav nedolžno pripovedovati, kako je ajdovski lekarnar stiskal iz rib olje, dokler je šlo, kar je ostalo, pa daje zastoj, in tako je prišel tudi sodnik do dveh rib. Čez pol ure se je kar trlo žensk pred lekarno, kjer so jim le s težavo dopovedali, da jih je g. Vuga »poslal po aprilac«.

Čudno je, kako večina ljudi takim šalam naseda. Pred 3 leti je dunajski dnevnik Neue Freie Presse z debelimi črkami naznanil, da se je izgnani egiptovski kralj Faruk spustil s padalci pri piramidah, da si osvoji izgubljeni prestol. Še iz ministrstva so telefonirali urednikom, če vedo kaj bolj natančnega.

Prijateljski nasveti

Isto leto so mnogi zakonski možje v Rimu dobili 31. marca anonimno pismo, da imajo njihove »boljše polovice« naslednji večer ljubavni sestanek na trgu Venezia. Obenem so dobile pismo tudi žene, češ da bodo njihovi zgledni možje isti večer in na istem trgu sili-li iz domačega zelnika na tuj vrt. »Boljše polovice« naj nanje skrbno pazijo.

In res se je naslednji dan prav točno pojavilo na trgu Venezia nekaj desetih zakoncev, ki so previdno in zvito drug za drugim vohunili in oprezovali, dokler niso butnili ob veliko desko na svetilniku z napisom: »Prvi april!«

Lani je pa spravi burkasti študent Viktor Mehera pokonci vso londonsko policijo in celo parlament. Na cesti je slučajno pustil velik ovoj, v katerem so bile zapisane razne številke in formule o jedrni sili. Na glavni pisma so bile tiskane besede: »Atomski zavod Hartwell«. Ovoj je nekdo našel in nesel nemudoma na policijo. Večerni listi so pisali »o novem izdajstvu atomskih fizikov«, vsa policija je bila na nogah in v parlamentu je bila vložena interpelacija na vlado. Končno se je visokošolec javil in povedal, da je šlo za aprilsko šalo.

Na koncu še prijateljski nasvet: če te je kdo letos potegnil, kar tiho bodi, da se ti ljudje ne bodo smejali.

NOVICE

DEMONSTRACIJE VISOKOŠOLCEV

Včeraj so se v Innsbrucku, glavnem mestu avstrijskega Tirola, zbrali visokošolci in korakali v sprevodu po ulicah, vzključajo: »Svoboda Južnemu Tirolu!« »Priznajte samoodločbo Južnim Tiroleem!« Ko so prispe-li na trg, kjer je sedež italijanskega generalnega konzulata, so zahtevali, da bi bili sprejeti. Generalnemu konzulu dr. Paulic-ciju so izročili protestno izjavo ter se nato mirno razšli.

SPET LAŽEN ZDRAVNIK

Čeprav je Sicilijanec Franco Melita dokončal le ljudsko šolo, je vendar že 7 let neovirano izvrševal zdravniški poklic v Neaplju. K njemu so se hodili zdraviti tudi odlični bolniki in bili prav zadovoljni. Šele ko je mož hotel odpreti celo lasten sanatorij, so oblastva ugotovila, da nima spričeval in diplome. Sedaj je njegove slave konec.

PLEMENITO DEJANJE

Tereza Del Longo, mati šestero mladoletnih otrok, je preživljala svojo ubogo deco s prodajanjem tujih cigaret. Nekega dne so jo financarji zalotili ter jo kaznovali z visoko globo. Ker ni imela denarja, so globo po zakonu spremenili v 4-letno ječo. Žena, ki je bolna in za delo nesposobna, se je ljudem zasmilila in zato so o njeni nesrečni zadevi obvestili predsednika republike. Giovanni Gronchi jo je pomilostil in ukazal, naj vdo-vo takoj spuste.

Poziv na poštene ljudi v italijanski prestolnici

(Nadaljevanje s 1. strani)

ske strahovlade preteklo že 13 let in je Cerkev popolnoma svobodna, da urejuje svoje notranje zadeve tako, kakor se ji zdi, da je pravično in pošteno.

Katera druga narodnostna skupina na zapadu živi danes v takih razmerah kot Beneški in njim sorodni Kanalski Slovenci? Nobena! O njih smemo zastran tega brez pretiravanja trditi, da so najbrezpravnejša manjšina v Evropi.

GLEJTE NEKOLIKO V BODOČNOST

Italija, kot rečeno, to politiko lahko nadaljuje in mi vemo, da zaradi slabega ravnanja z Beneškimi Slovenci ne bo v državi nobena vlada strmoglavljena. Drugo vprašanje pa je, kam taka politika vodi in ali je modra in koristna.

Kaj so italijanski nacionalisti dosegli od l. 1866, se pravi v 90 letih, s svojimi potujčevalnimi naporami v Beneški Sloveniji? Ali so ondotno prebivalstvo raznarodili? Kaj šel Poitalijančili so sicer določeno število izobražencev in jih s tem odcepili od ljudstva, narod v celoti je pa ostal nespremenjeno slovenski, kot je vedno bil, odkar se je pred 1300 leti naselil v teh krajih. Še vedno se v družinah razgovarja v svojem jeziku, se čvrsto drži svojih starih navad in običajev in poje svoje slovenske pesmi.

Ves »uspeh« raznarodovanja je le v tem, da so Beneški Slovenci kulturno zaostali ter

KJE JE LADJA?

Tovarnarju Tulliu Galbaniju iz Milana se je pred meseci »predstavil višji nadzornik iz finančnega ministrstva« neki Mayer in njegov pomočnik Monaco. Podjetniku sta razložila, kako so cariniki zaplenili na odprtem morju ladjo, natovorjeno z železom, ki ga misli vlada sedaj prodati. Predložila sta račune, listine, pečate in ministrske podpise in sklenila z Galbanijem pri priči kupčijo: mož jim je izplačal 24 milijonov lir in si mel roke od veselja nad lepim dobičkom. Ladja bi morala vsak čas pripluti v Genovo.

Toda tovarnar je čakal in čakal, a parnika od nikoder ni bilo. Telefoniral je sem in tja, ali je ladja že prišla. Naposled je stvar prijavil policiji, ki je dognala, da sta premetena ptička vse listine ponaredila. Tullio Galbani bo čakal lahko na parnik do sodne-ga dne.

ZRAČNI TRAMVAJ

S prihodnjim letom bodo vpeljali na progi Pariz-London redno vsakourno zvezo z zračnim tramvajem. Uporabljali bodo helikopterje, ki se bodo dvigali kar iz mestnih središč. Vožnja bo trajala samo poldrugo uro in bo zelo poceni.

ZA PRVI APRIL

Vsa javnost Luksemburga je z velikim navdušenjem sprejela vest, da se je predpreteklo nedeljo pod predsedstvom dr. J. Agnetta in po izerpnem poročilu prof. J. Rudolfa izrekel za Euratom in skupno evropsko tržišče tudi glavni odbor SDZ v Trstu. Vladni krogi sodijo, da se bosta pravkar podpisani mednarodni pogodbi mogli šele po tem važnem sklepu SDZ zares učinkovito uveljaviti v zapadni Evropi.

da so danes najbolj zanemarjen in nerazvit del našega naroda, kar prav gotovo ni v čast in hvalo italijanske uprave. Slovenci pa so vendarle ostali, kot so zmeraj bili!

Odgovorni možje v rimskem parlamentu, ki imajo nalogo sprejeti zakon o slovenskem šolstvu, naj se pa zavedajo, da so se medtem časi spremenili.

V Beneški Sloveniji dorašča polagoma mlado pokolenje, katero ni več voljno brezbrizno prenašati raznarodovalnega pritiska ter vse odločneje zahteva ravnopravnost za svoje ljudstvo. Odpor se je začel že pod Mussolinijem. Ko je diktator menil, da je s poitalijančenjem dušnega pastirstva zadal že smrtni udarec beneškemu slovenstvu, so se možje in fantje v deželi dvignili nekaj let zatem z orožjem proti fašizmu.

Danes smo se sicer vrnili v mirne čase, toda rimski zakonodajalci naj vedo, da je vojna sprožila v beneškoslovenskih množicah razvoj, ki ga nihče ne more več zaustaviti. Zgodovinska doba, ko je bilo še mogoče cela ljudstva raznaroditi, je za vselej minila.

Če bodo zakonodajalci pri svojem delu upoštevali to temeljno in nespremenljivo resnico, bo njihova politika modra in v odločno korist Italije, sicer bodo v mirni in zvesti Beneški Sloveniji izzvali malo po malem tak iredentizem, kakor si ga mnogi med njimi niti zamisliti ne morejo. Danes imajo še možnost, da nesrečo preprečijo, in zato želimo, da bi bili dorasli odgovorni nalogi, ki jim jo stavi zgodovina.

Dopisi v Tržaškega

USODNA BREZBRIŽNOST

Vse kaže, da bo italijanski parlament v kratkem razpravljal o ustanovitvi avtonomne dežele s posebnim statutom Furlanije-Julijske krajine. Ni treba posebej poudarjati, da gre za zelo važno vprašanje, ki neposredno zadeva prav slovensko narodno manjšino. Saj je obče znano, da je bil 116. člen italijanske ustave, ki predvideva ustanovitev posebnih samoupravnih edinic, sprejet tudi zaradi tega, ker žive v mejah države neitalijanske narodnostne skupine.

Razume se pa, da se vprašanje avtonomne dežele ne tiče samo manjšine, ker teži predvsem za tem, da se gospodarsko, socialno in upravno življenje vodi bolj v mejah dežele kot v oddaljenem Rimu.

Kako se bodo ta demokratična in napredna načela dejansko izvajala v vsakdanjem življenju, je odvisno od ustave, ki jo bo novi deželi izglasoval parlament. Od tod izhaja tudi velika važnost zakonskih osnutkov, ki so jih pred kratkim predložile parlamentu razne politične stranke.

V tej zvezi moramo na žalost ugotoviti, da se Slovenci, oziroma naše slovenske organizacije obnašajo tako, kakor da bi šlo za zadevo, ki se jih prav nič ne tiče. Vsak količnik trezen človek bi pričakoval, da bodo tudi Slovenci predložili Rimu svoje natančno izdelane zahteve, tako da bi poslanci in vlada vedeli, kaj pravzaprav hočemo. Ne mislimo tu na tako ali drugačno socialno, gospodarsko in politično ureditev nove dežele, ker si v teh vprašanjih lahko vsakdo svobodno ohrani svoje politično in socialno prepričanje. Tu bi samo radi pribili, da bi morali Slovenci brezpogojno enotno predložiti natančne zahteve, kako naj se v posebnem statutu najučinkoviteje zaščitijo naše jezikovne in kulturne pravice.

V doslej predloženih osnutkih se to vprašanje ni dovolj jasno razsvetlilo. Demokristjani so ga, kakor po navadi, obšli z nekaterimi meglenimi frazami. Nennijski socialisti nas v statutu sicer omenjajo, vendar nam njihovi predlogi ne dajejo dovolj jamstev za naš narodni obstoj. Očitno boljši je predlog komunistov; čeprav se ne moremo popolnoma strinjati z besedilom predvsem 10., 48. in 52. člena njihovega zakonskega osnutka. Ti člani govore o številu predstavnikov v deželni in tržaškem svetu ter o narodnih manjšinah na splošno.

Kakor smo pred kratkim Slovenci v Italiji enotno izdelali zakonski osnutek za šolstvo ter ga predložili Rimu, tako bi morali narediti tudi zdaj. Brezbrižnost naših organizacij zna namreč biti usodna za nadaljnji obstoj naše manjšine.

BORŠT

Ni dolgo od tega, ko smo se v listu pritožili zoper družbo Telve, ker zavlačuje napeljavo telefona v našo vas. Danes pa moramo sporočiti veselo vest, da bomo v najkrajšem času končno tudi v Borštu imeli javno telefonsko govornico. Podjetje je namreč že postavilo drogeve in bo nato napeljalo še žice.

Enake naprave bodo dobili tudi v Riemanjih, Mačkovičah in Domju, tako da bodo vse glavne vasi dolinske občine neposredno vključene v mestno telefonsko omrežje.

RICMANJE

Ricmanjska srenja je morala, kakor znano, pred več ko 1 letom prodati Ustanovi industrijskega pristanišča precejšnjo površino zemljišča nedaleč od Domja. Dolgo niso vedeli, kaj naj naredi z izkupičkom, dokler ni nekdo pametno predlagal, naj se s tem denarjem zgradi v vasi sodobna oljarna. Ta bi lahko služila za ves Breg, ki je po novi razmejitvi leta 1954 izgubil oljarno v Plavjah.

Iz nerazumljivih in povsem neupravičenih razlogov pa je ta zamisel naenkrat zaspala, tako da je že marsikdo šušljal, da z oljarno ne bo nič.

Danes pa lahko javimo, da so pred kratkim naši možje končno le sklenili, naj se čimprej zgradi. Upamo in želimo, da se sklep tudi dejansko kmalu izvede.

MEDJA VAS

Iz naše vasi se bolj redko oglašamo, kar pomeni, da pri nas ni nobenih posebnih novic. Vaščanom je že dolgo povzročalo težave obupno stanje glavne ceste za Štivan. Zato nas je zelo razveselila vest, da bodo 10. t. m. oddali na javni dražbi v Nabrežini gradbena dela za popravo te poti, ki jo bodo obenem asfaltirali. S tem bo opravljeno eno najvažnejših del v našem kraju.

Kakor je znano, je to pot pred kratkim vzela v oskrbo pokrajina. Slišimo, da bo ta namestila tudi nekaj novih cestarjev, ki bodo brez dvoma domačini. Kdor se za to službo zanima, naj pravočasno vloži prošnjo na pokrajinsko upravo v Trstu.

NABREŽINA

Pretekli teden so v Trstu naposled odobrili gradbeni načrt za dom onemoglih v Nabrežini. Kakor je znano, so oblastva že pred leti nakazala za ta namen 40 milijonov. Pričakujemo, da pojdejo dela kmalu na dražbo in da bo stavba že prihodnje leto popolnoma dozidana.

Bližajo se nove volitve

Komaj se je zaključila stavka pri Acegatu, že so se spet hudo zrahljali temelji, na katerih stoji tržaški mestni svet. Tako leva kot desna opozicija sta sredi prejšnjega tedna nameravali predložiti občinskemu svetu resolucijo, v kateri izražajo nezaupnico upravnemu odboru. Ta korak so levičarski svetovalci utemeljili s tem, da so Krščanska demokracija in njeni zavezniki grobo kršili prevzete obveznosti, ker so preprečili, da bi v vodstvo Acegata stopil komunist Pescatori, skupni kandidat levece. Ker se je levica zbalala, da bodo vladajoče stranke enako ravnale tudi z ostalimi komisijami, je napovedala neizprosen boj upravnemu odboru.

Da bi se izmotali iz zagate, so se socialni demokrati sestali s predstavniki tako imenovane »demokratične levece« (PSI, MEN in Gruber-Benco) in dosegli, da se je vprašanje nezaupnice za nekaj dni odložilo. Tako je petkova seja mestnega sveta mogla nemoteno potekati in so svetovalci razpravljali le o običajnih upravnih zadevah.

Zdi se, da so socialni demokrati v glavnem sprejeli zahteve levece, saj so celo izjavili,

SESLJAN

Pretekli teden so v Trstu končno sklenili, da še pred začetkom tujske prometne sezone razširijo ter preurede važno cesto iz Sesslana k morju. Dela je prevzelo podjetje Faccanoni, ki se je obvezalo, da jih bo izvršilo v 40 dneh.

Čujemo, da bo devinski princ v kratkem pripravil ob morju dva večja prostora za parkiranje avtomobilov. To delo bi sicer lahko izvršila Uprava državnih cest, a je zahtevala, naj princ brezplačno odstopi občini zemljišče. Princ je zahtevo odbil in je raje prevzel nase vse gradbene stroške.

Vse torej kaže, da se je zelo važno vprašanje tujskega prometa v Sesslanu končno premaknilo z mrtve točke, kjer je vsekakor predolgo tičalo.

Pred kratkim se je tudi pričela gradnja novega šolskega poslopja, ki mora biti do prihodnjega šolskega leta končano.

VIŽOVLJE

Javna telefonska govornica bo nameščena v restavraciji na železniški postaji, ker je ta prostor še najbolj pripraven za takšno službo. Občinsko upravo tudi opozarjamo, da je še pred poletjem nujno potrebno preurediti staro pot s postaje do nadvozha čez avtocesto. Pot je na nekaterih mestih tako nevarna, da se je treba samo čuditi, kako ni še prišlo do kake hude nesreče.

MAVHINJE

Po zaslugi domačega župnika vaščani lahko ob nedeljah zvečer prebijemo nekaj veselih in obenem poučnih uric, ne da bi nam bilo treba z doma. V tukajšnji majhni dvorani se namreč že mesece vrtijo filmi, ki so izvečine zares zanimive in poučne vsebine. Vse delo opravlja sam župnik in mu je treba le čestitati, da je poskrbel za tako dragoce no razvedrilo.

ZAMENJAVA BANKOVCEV

Finančno ministrstvo je te dni odredilo, da veljavnost bankovcev po 50 in 100 lir zapade šele 30. junija. Do 30. septembra pa jih vsakdo lahko zamenja na kateremkoli denarnem zavodu.

da bodo izstopili iz občinske večine, če ne bodo demokristjani in republikanci spoštovali prevzetih obveznosti.

Važna izjava

Na grožnjo socialdemokratov je takoj odgovorilo demokrščansko glasilo Prora ter izjavilo, da stranka zavrača katerokoli sodelovanje tako z levico kot desnico. List obenem zaključuje, da bi imenovanje komisarja lahko postalo »edino izhodišče« za rešitev današnje krize na tržaškem županstvu. S tem so demokristjani jasno povedali, da se ne boje novih občinskih volitev in da so nanje celo pripravljeni.

Acegat spet v krizi

V tem napetem vzdušju je župan Bartoli v ponedeljek ustoličil novo upravno komisijo Acegata. Toda že na prvi seji je socialist Lampé, kakor napovedano, odstopil. O njegovem koraku bo razpravljaj najprej upravni odbor in nato še občinski svet, ki bo ob tej priliki po vsej verjetnosti zadal smrtni udarec vodstvu občine in obenem odprl pot k novim občinskim volitvam.

== Dopisi iz Goriške ==

GORIŠKI MESTNI SVET

Goriški občinski svet je imel v preteklem tednu kar dve izredni seji, ki sta bili posvečeni izključno vprašanju deželne avtonomije.

Na prvi seji so govorili misovec profesor Venuti, krščanski demokrat Calderini, socialni demokrat profesor Zucalli in slovenski svetovalec dr. Kacin.

Misovec Venuti je imel sicer najdaljši govor, a ker je zastopnik stranke, ki je načelno proti deželni avtonomiji, je bil njegov govor silno nestvaren in je vseboval le solzavo zaskrbljenost za enotnost države in za usodo goriške pokrajine, ki ji po mnenju fašistov grozi od ustanovitve avtonomne dežele silovita nevarnost.

Drznost misovcev ne pozna meje in človek se vprašuje, od kod jemljejo poguma, da hočejo drugim dajati nauke o ljubezni do države. Vendar je treba iz govora omeniti misel, da bi morala biti *Gorica sedež nove dežele*, če se ta res ustanovi. Tega predloga se že oprijemajo tudi drugi in o njem se že precej piše v časopisju.

Stvarnejši je bil govor saragatovca Zucallija. Ta se je dotaknil dveh važnih ovir, ki povzročata zares velike težkoče pravilni rešitvi vprašanja. Gre namreč za to, kako naj se uredijo deželne finance in kako naj se pravilno izvoli deželni svet. Prvo težavo bi po Zucallijevem prepričanju bilo treba rešiti tako, da bi z davčnimi dohodki, ki jih odstopi država novi deželi, razpolagale vse štiri pokrajine. Nevarnost številčne premoči Vidma pa bi se odstranila s tem, da bi se deželni poslanci volili v enotnem deželnem volilnem okrožju. Mladi demokristjan Calderini je poudaril, da spada ustanovitev nove dežele v širok okvir krajevnih avtonomij, ki so prvi pogoj za politično vzgojo državljanov. Govornik je obenem zavrnil komuniste, češ da nimajo nobene pravice, da si lastijo očetovstvo te ideje, ker je avtonomija neskladna z načeli komunistične države, ki je dejansko centralistična in absolutistična.

Calderiniju Slovenci zamerimo, da je v pojmovanju zaščite manjšin ostal na pol poti. Čeprav se z njim strinjamo, da se morajo »odnosi do manjšin urediti po 6. členu republikanske ustave«, pripominjamo, da se zakonodajalcu prav pri ustanavljanju nove dežele nudi prilika, da se v njenem statutu čisto natančno določijo tisti splošni predpisi, s katerimi hoče ustava zaščititi vse narodne manjšine.

Potres v Messini

Dr. Kacin je imel na tej seji prvi govor, odkar je bil izvoljen. Brez pretiravanja lahko trdimo, da spada njegov nastop med najboljše, kar smo jih slišali v občinskem in deželnem svetu. Takoj je razsvetlil jedro krajevnih avtonomij z neovržno trditvijo, da ne more danes centralistična država biti več kos mnogim kulturnim in gospodarsko upravnim potrebam prebivalstva. Prav je storil da se ni spustil v dolgo teoretično dokazovanje, marveč da se je zadovoljil z enim samim statističnim podatkom, ki je osupnil poslušalce. Omenil je namreč potres v Messini iz leta 1908 ter ugotovil, da je šele leta 1955 izšel zakon, ki je uredil nekatere odškodninske zadeve, čeprav so bili takoj po

potresu in pozneje na odločujočih mestih državne uprave razni Sicilijanci. Ustanovitev nove dežele je dr. Kacin zagovarjal kot široko demokratizacijo političnega življenja. Saj se je tudi naš pisatelj Ivan Cankar boril za to, da se uvedejo v politično življenje nove in mlade sile, je zaključil slovenski svetovalec ta del govora.

Pravtako je bilo na mestu, da je omenil avstrijsko ustavo iz leta 1867, ki je v znamenitem členu 21 predvidevala »enakopravnost vseh avstrijskih narodnosti«. Ta člen pa je ostal mrtva beseda vse do razpada avstrijskega cesarstva leta 1918. Takšen bo ostal tudi 6. člen italijanske ustave, ako se njegovo besedilo ne prelije v čisto konkretne pravne določbe in to zlasti v ustanovnem statutu nove dežele. Drugače bomo vedno in zopet doživljali take gorostastnosti, da bomo imeli nadzornika slovenskih ljudskih šol, ki ne razume niti ene besedice slovensčine, in da nameravajo v zadnjem času ukiniti slovenske srednje šole ter jih pridružiti kot vzporednice italijanskim. Upamo, da se to ne bo zgodilo. Tedaj je dr. Kacin dvignil svoje oči iznad listov, na katerih je imel svoj govor napisan, se obrnil proti občinstvu in rekel: »Radoveden sem, kakšna bi bila v tej dvorani reakcija, ako bi izgovoril nekaj slovenskih stavkov«. Tedaj je neka razborita gospa rekla svoji sosedici: »pronta«.

Grof Douglas Attems

Govornik je na koncu še ugotovil, da so vse manjšine v Italiji vsaj deloma zaščitene, tako Francozi, Nemci in Ladinci. Zato je čas, da se v posebnem statutu nove dežele zaščiti tudi slovenska manjšina. Gre n. pr. za pravico do pouka v slovenskem jeziku v otroških vrtec, za sorazmerno zastopstvo Slovencev v šolskih svetih, za pravico do uporabe slovenskega jezika v občevarstvu in za pravico, da lahko dajemo svojim novorojencem slovenska imena.

Na petkovi seji občinskega sveta je najprej govoril zastopnik liberalne stranke grof Douglas Attems, ki je izjavil, da je njegova stranka načelno proti deželni avtonomiji, češ da ruši državno edinstvo. Končno je predlagal, naj ljudstvo samo na volitvah reši to vprašanje.

Isto stališče je zavzel tudi saragatovec dr. Devetag, ki je izjavil, naj se z ljudskim glasovanjem ugotovi, ali se nova dežela ustanovi ali ne. Poudaril je tudi, da ni nobena tajnost, da ovirajo videmski gospodarski krogi obnovo zakona o prosti coni.

Slovenski svetovalec Bratuž je pa zlasti poudaril, da je zares že skrajni čas, da se po 10 letih ustanovi avtonomna dežela. V posebnem statutu morajo biti izvedene norme ustave, ki jih predvideva čl. 6, ko pravi, da republika štiti s posebnimi zakoni jezikovne manjšine. Nekateri skušajo sicer omalovaževati manjšinsko vprašanje, češ da naša manjšina praktično ne obstaja. Koga pa potem predstavljajo štirje slovenski občinski svetovalci?

Nato je zagovarjal stališče, da bi moral biti sedež nove dežele Trst, kar sta storila tudi dr. Kacin in dr. Sfiligoj. Poudarka je vredna zahteva g. Bratuža, da naj se v posebnem statutu določi, naj pritičejo posestva Ustanove treh Benečij novi deželi.

IZ PODGORE

Tudi v našo vas je dospela težko pričakovana pomlad. Čeprav nismo imeli letos hude zime, je delo vseeno v glavnem počivalo. Sedaj pa ni človeka, ki bi držal rok križem. Iz gozda smo spravili les, da lahko z njim delamo v vinogradih. To pot sporočamo tudi veselo novico, da se je začela gradnja še ostalega dela mostu, ki bo vezal našo vas s Strazicami. Delo gre kar pridno izpod rok. Za veliko noč bomo morda že lahko po novem mostu šli v mesto.

Da je v deželo priromala pomlad, spoznamo tudi iz tega, da nas je začelo obiskovati vedno več tujcev. Ob cerkvi se izletniki vzpenjo na Kalvarijo, od koder je lep razgled na vso goriško ravnino.

Javnost obveščamo, da bo naša predilnica v najkrajšem času povečala za 50 odstotkov proizvodnjo rayon izdelkov.

ŠTEVERJAN

Preteklo soboto zvečer je imel prof. Teuerschuh iz Trsta napovedano vzgojno predavanje v prostorih ljudske šole. Lahko trdimo, da se naši fantje niso doslej udeležili v takem številu še nobenega predavanja. Prav tako je bilo tudi v nedeljo popoldne, ko je tržaški profesor govoril našim dekletom.

Prisotni so bili s predavanjem zelo zadovoljni, saj je bilo v njem govora, kakšen naj bo odnos med fantom in dekletom, da bodo naše družine trdnjave zdravega narodnega življenja.

Ob istem času je bilo tudi zborovanje in predavanje kmečke zavarovalne blagajne. Naj ob tej priliki poudarimo, da nismo Števerjanci z dosedanjim zdravstveno službo prav nič zadovoljni. Predvsem si želimo, da bi dobili slovenskega zdravnika, da se bomo z njim vsaj mogli dobro pogovoriti.

PLACUTA

Vse Goričane, zlasti Placutarje je v nedeljo zvečer pretresla žalostna vest, da se je na svoji prvi vožnji z novim motornim kolesom smrtno ponesrečil 19-letni Livij Toroš, edini sin naše trgovke s sadjem. Malo motorno kolo mu je kupila teta. V nedeljo se je nesrečni mladenič odzval vabilu sošolcev in se udeležil izleta proti Vidmu. V bližini Manzana je začelo pršiti in zato so fantje sklenili, da se vnejo v Gorico.

V trenutku, ko so krenili proti domu, je pa privozil avto, v katerem so bili 46-letni tržaški trgovec Erik Josipovič in njegova družina. Ker mladi Livij verjetno ni opazil avtomobila, je bila nesreča neizogibna. Sunek je bil tako silen, da je fanta dvignilo več metrov visoko in ga vrglo na drugo stran ceste. Bil je na mestu mrtev.

Pogreba, ki je bil v torek, se je udeležilo ogromno število Goričanov, zlasti mladine. Mladeniču naj sveti večna luč! Sorodnikom, posebno še njegovi materi, ki naj ji dobri Stvarnik pomaga, da preboli prehudi udarec, izrekamo globoko sožalje.

SMRT ZAVEDNEGA SLOVENCA

V ponedeljek je umrl v 96. letu starosti nadučitelj v pokoju g. Ivan Makarovič, ki je bival nekaj let pri svojcih v Trstu, medtem ko je prej živel v Gorici. Rodil se je v Krstenici pri Kanalu. Služboval je na raznih krajih na Goriškem. Dolgo let je bil učitelj v Čepovanu. Pokopali so ga v Trstu pri Sv. Ani.

Zasluznemu pokojniku naj sveti večna luč! Sorodnikom pa izrekamo iskreno sožalje.

Beneška Slovenija

IZ SV. PETRA SLOVENOV

Tudi v naših dolinah je bila letošnja zima zelo mila. Ni bilo posebnega mraza in snega in vreme je bilo ugodno za razna poljska dela. Pridnejši kmetovalci so dobro izrabili priliko ter vse lepo pripravili za pomladansko setev. Mnogi so že posadili krompir in zgodnjo povrtino. V hribih pa se ljudje le malo več ukvarjajo z obdelovanjem zemlje. Saj čestokrat vidimo, kako vozijo s tovorniki prodajat gnoj na Laško. Pravijo, da se jim ta kupčija bolj splača kakor obdelovanje zemlje, ki ne da niti toliko, kolikor je potrebno za plačevanje velikih davkov. Prejšnja leta so hribovci prišli do denarja tako, da so prodajali kostanj, jabolka in zlati semenski krompir, ki so ga spomladi radi kupovali Furlani. Lani ni pa nihče kupoval kostanja in tudi za naša najboljša jabolka sevke ni bilo nobenega povpraševanja, tako da so jim ta služila kot krma živini.

Semenski krompir pa so na čedadskem trgu prodajali po 15 do 20 lir za kg. To stanje jemlje pogum našim malim posestnikom in ljubezen do dela na zemlji prednikov. Zato vsi bežijo v inozemstvo. Dan za dnem vidimo skupine mož z nahrbtniki in kovčki, ki se odpravljajo na Francosko, v Švico, Belgijo, Kanado in drugam. Doma ostanejo le pohabljeni, starčki in otroci ter tisti, ki jih razne komisije za izseljevanje zavrnejo. Tudi naša dekleta iščejo, ko jim je 12 ali 13 let, zasluzka v mestih in celo v inozemstvu. Kaj takega se ni nikdar dogajalo v zgodovini naših dolin in ima usodne posledice za moralno, versko in narodno življenje tukajšnjega ljudstva.

Za naše gospodarske razmere je zelo značilen tale primer: neko ameriško podjetje izdeluje film »Slovo od orožja«, katerega vsebina je povzeta iz vojnih dogodkov na naši meji po kohariškem porazu leta 1917. Podjetje potrebuje mnogo osebja in pri tem ni posebno izbirično, saj vzame v službo kogarkoli. Prednost pa imajo fantje in moške iz naših dolin.

Za film se je priglasilo nad 1060 domačinov, ki so jih pred dvema tednoma odpeljali v Mizurino v Dolomitih. Nagradili jih bodo z dobro hrano in jim plačali po 2000 lir dnevno. Nekateri bodo na razpolago podjetju nekaj tednov, drugi pa bodo tam ostali, kolikor bodo hoteli. To se je zgodilo v času, ko je največ dela na polju in ko zelo primanjkuje delavcev za setev. Tudi ti ljudje bi gotovo odšli v tujino, če bi ne bile izseljeniške komisije tako izbirične in stroge. Kar se dogaja, je sad zgrešene socialne politike v naših krajih in bo rodilo usodne posledice.

IZ ČEDADA

V soboto, 23. marca, je bil v našem mestu veličasten pogreb. K zadnjemu počitku smo spremljali enega izmed najbolj priljubljenih kulturnih delavcev našega mesta in vse Furlanije odvetnika dr. Jožefa Marionija. Pokojnik je bil doma iz Čedada. Bil je zaljubljen v svoje rodno mesto in furlansko domovino. Z odvetništvom se sploh ni bavil, ker se je skozi desetletja posvečal edinole proučevanju čedadskih in furlanske zgodovine, književnosti in umetnosti. Bil je zraven povsod, kjer je šlo za Furlanijo. Njegova raz-

prava ali njegov članek ni izostal v nobeni reviji ali časniku, kjer se je kaj pisalo o Furlaniji: pri vsakem zborovanju je imel glavno besedo. Bil je blagega značaja, zelo vljuden in dobrosrčen. Kdor se je zanimal za naše mesto, za zgodovino Beneške Slovenije in Furlanije, je v njem imel dobrega prijatelja. Kot ravnatelj našega muzeja je bil znan po vsej Evropi, najbolj seveda po Furlaniji, kjer so pogosto uprizarjali njegove komedije v furlanščini. Pokojnik je bil veseliga značaja, izredno dovtipen in vedno je imel okoli sebe družbo, v kateri je govoril le furlanski.

Pogreba so se udeležili župan Pelizzo z vsemi občinskimi odborniki in svetovalci ter ogromna množina meščanov. Prišle so tudi vidnejše osebnosti iz vseh krajev Furlanije in celo iz Padove, Benetk in Trsta. Pred mestnimi vrati so se od pokojnega poslovili čedadski nadžupnik msgr. Natale Perini, profesor Ivan Brusiu in v imenu odvetniške zbornice dr. Livi. Najlepše pa se je od zavednega Furlana poslovil furlanski pisatelj profesor Ottavio Valerio, ki je govoril furlanski. Značilno za nove razmere je to, da so se bolj izobraženi Furlani opogumili vsaj toliko, da tu pa tam nastopajo z govori v furlanščini brez strahu, da bodo osumljeni iredentizma. Najraje to delajo pri pogrebi uglednejših Furlanov. Ti govori se preprostemu ljudstvu silno všeč. Na zadnjem občnem zboru furlanskega kulturnega društva »La Società filologica friulana« je profesor Marchetti govoril o življenju in delovanju pokojnega ravnatelja videmske knjižnice A. Corgnaliju v tako lepi in čisti furlanščini, da navdušenega ploskanja ni bilo ne konca ne kraja.

Sred 100 leti

10

R.B.

Slovenska družba v Ljubljani je razposlala slovenske osmrtnice. V soboto, 10. februarja, je bil pogreb, kakršnega v Kranju še ni bilo. Nato popisuje člankar, kolikšna množica ljudi je spremljala na pokopališče moza, ki »nam je tako sladke pesmi pel in kteriga življenje je vendar tako grenjko bilo!« Za naslednjo soboto pa vabi k zadušnici v Kranj in na posvet, kakšen spomenik bi mu postavili.

Bleiweis se je začel zanimati tudi za pesnikovo ostalino in je v 10. številki objavil v zpuščini odkrito zabavljičo »Ljubljančanom«. Pod vrsto pa pripominja, da razen »13 razdelkov poslovenjene Parizine, nekaj nemških pesem in nekterih pisem svojih prijatelov ni slavni pesnik nobenih družih pisanj zapustil«. To zpuščino so brali 2. marca na literarnem večeru Slovenskega društva v Ljubljani. »Prešernova beseda« je pokazala, kakšni bi morali biti kulturni društveni sestanki.

Takrat pa je bilo že prepozno, čeprav je Prešernov genij šele po smrti razgibal kulturno in slovensko miselnost med našimi deti.

RAKOVO POT

Ko je cesar Franc Jožef razglasil oktroirano ali vsiljeno ustavo, so »Slovenska društva« začela hirati in so polagoma neslavne smrti

umrla. Že leta 1849 je eden najbolj zavednih tedanjih Slovencev, koroški voditelj Einspieler, pisal doktorju Muršcu v Gradec, kako žalostno in strahopetno se umikajo nazaj poprejšnji društveni gromovniki. V pismu pravi o celovškem Slovenskem društvu: »...pri nas račja stranka strašno gospoduje, in na slov. društvo steremo gleda tako, da vsi boječi odpadejo: Kukavice! Ljubljansko središnje društvo tudi nam ne pošlje odgovora; kaj je le v Ljubljani? mislim tudi tam raki žvižgajo ministerialne pesmi: »nazaj, nazaj.«

Z račjo stranko je mislil Einspieler na vse strahopetce, ki so, brž ko so zavohali drugi veter, začeli lesti rakovo pot v nekdanji tih, brezdelavni mir. Strah je še bolj zlezal v kosti tedanjim prvakom, ko so nemški listi začeli očitati posebno ljubljanskemu društvu panslavizem in premajhno cesarsko — kraljevo zavest.

Pred smrtjo je ljubljansko Slovensko društvo še enkrat nastopilo z »besedo« v pomoč Dolenjcem in Notranjcem, katerim je slaba letina grozila s splošnim gladom.

Društveni odbor je dne 10. marca 1853 sklical zadnje društveno sejo. Na koncu zapisnika je društveni tajnik Dragotin Dežman zapisal, »de je s tem slovensko društvo razrešeno, in de so se ta dan zvečer ob desetih gg. odborniki društva v zadnikrat snidili in

s tem tudi odbor za razpušen spoznali.«

Polagoma so shirala tudi ostala podobna društva, ki so v dobi »pomladi narodov« tako navdušeno razgibala slovensko ljudstvo. Nasilje in strah, orožnik in Bach so politično in kulturno življenje na Slovenskem zopet potisnili v stare kolesnice.

Nekaj slovenske besede in narodne zavesti se je v tem času, ko je vse šlo rakovo pot, ohranilo le še v »Katoliški družbi rokodelskih pomočnikov«, ki se je v Ljubljani ustanovila leta 1855.

Drugo društvo, katerega ni absolutistična poplava odnesla, je bila »C. kr. kmetijska družba«. Ta je še vedno izdajala, in to je njena največja narodna zasluga, tednik »Novice kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.«

(Dalje prihodnjic)

TOVARNA

Prinčič

KRMIN · CORMONS
TELEFON ŠT. 32

Izdeluje vsakovrstno pohištvo, spalnice, jedilnice, kuhinje 1 t d. Izvrši vsako delo po naročilu. Prodaja po tovarniških cenah, jamči za solidno delo.

KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Na južnem polarnem področju

(Drugo nadaljevanje)

Prihodnje antarktično poletje bo najznamenitejše v zgodovini raziskovanj te »šeste celine«. Odprave desetih držav bodo prepotovale in raziskale velik del antarktičnega področja. Postavile bodo skupno 46 znanstvenih opazovalnih oporišč, Angleži in Novozelandci hočejo pa prevoziti vso celino počez. Proti južnemu tečaju se bosta odpravili vsaka iz svoje smeri, na tečaju pa se bosta srečali. »Tista, ki bo prej tam, naj počaka!«

Američani so zgradili doslej šest opazovalnic. Gradivo za oporišča je dovažalo to zimo (antarktično poletje) dvanajst ameriških ladij s pomočjo štiridesetih letal. Raziskovalci so imeli na razpolago kar majhno vojsko. Pomagalo jim je namreč nad 3.500 mornarjev in letalcev. Zadnje oporišče so dokončali 22. februarja, nakar so ladje naglo odplule, da bi jih ne zajel led. Seveda so raziskovalci — in ne samo ameriški, ampak vsi — v stalni radijski zvezi z domovino.

Najbolj se je veselil tega velikega pohoda v Antarktiko, ki so jo doslej imenovali tudi »mrtvo zemljo«, slavni raziskovalec južnega tečaja ameriški admiral Richard Byrd, ki je sam organiziral precej odprav v Antarktiko. Toda smrt, ki ga je pred nekaj tedni pobrala, mu ni več dovolila zadoščenja, da bi doživel tisto, o čemer je vedno sanjal, da bi bila namreč Antarktika dokončno zavzeta in raziskana. Kljub temu da je bil že blizu 70 let star in bolehen, je z veseljem sodeloval pri pripravah za novo veliko ameriško odpravo v južne ledene puščave in ni dal zdravnikom miru, dokler mu niso leta 1955 dovolili, da je napravil kratek obisk v oporišču Little America, ki ga je sam ustanovil. To je bil njegov poslovilni obisk v Antarktiki. Vendar pa je vodstvo ameriške odprave kljub temu v dobrih rokah. Njen znanstveni vodja je namreč dr. Paul A. Siple, ki je star šele 48 let, a se je udeležil vseh Byrdovih odprav in je preživel skupno že pet let in pol v Antarktiki. Je torej izkušen polarni raziskovalec in izkušeni je tudi zares treba za tako odpravo. Kljub najmodernejšim tehničnim sredstvom, s katerimi razpolagajo sedanje odprave na južnem polarnem področju, se morajo namreč še vedno boriti z velikimi težavami in hudimi nevarnostmi.

Pri prejšnjih odpravah v Antarktiko se je nekajkrat dogodilo, da so motorne sani in traktorji s snežnimi plugi nenadoma izginili v razpokah v ledu, ki so v resnici pravi prepadi. Najnevarnejše so tiste razpoke, ki jih pod snegom in ledom ni niti opaziti. Pri vožnjah med oporiščem Little America in med oporiščem Byrd okrog 1000 km dalje v notranjosti na z debelim ledom prekriti visoki planoti so morali Američani vedno skozi 12 km široko področje nevarnih razpok in pri tem so si nabrali počasi precejšnjih izkušenj, ki so jih uporabili pri izdelavi materiala za sedanjo odpravo.

Preden se odpravi skupina raziskovalcev na pohod, se vzdigne helikopter, katerega posadka zabija v led železne palice s pisanimi zastavicami. Te kažejo pot odpravi, pred katero vozi nalašč za to zgrajeno motorno vozilo s posebnim detektorjem, ki ugotavlja s pomočjo zvočnih valov razpoke v ledu. Sledi vozilo z navigacijskimi napravami in šele temu sledijo motorne sani, ki prevažajo znanstvenike in opremo. Če ugotovijo z detektorjem skrito razpoko v ledu, izmerijo najprej trdnost ledu, ki jo pokriva. Nato led z dinamitom razstrelijo, da zgrmi v razpoko in jo napolni. V dvanajstih dneh, kolikor jih je letos potrebovala ameriška odprava, da se je prebela skozi omenjeno 12 km široko področje razpokanega ledu, je porabila dve toni in pol dinamita. Če pa ne morejo napolniti razpoke z ledom, stopi v akcijo težki gosenični snežni plug, ki začne grmaditi pred seboj snežne in ledene gmote ter jih valiti v špranjo. Toda to je nevaren posel, ker lahko plug pri tem sam zgrmi v globino. Zato nihče ne sedi na njem, pač pa ga vodita dva moža »na vrvi«, to je na električnih kablkih, s katerimi upravljata krmilo, zavore, hitrost in vse drugo.

Pojavljajo pa se še druge težave, med katerimi so nekatere tudi zabavne, čeprav se to čudno sliši. Tako se je n. pr. zgodilo Američanom, da so morali prepustiti letališče, ki so si ga z velikim trudom uredili — pingvinom. Na mikavni ravni ploskvi letališča se je namreč naselila velikanska skupina pingvinov in z ničemer več je niso mogli pregnati. Nепrestano so se motali okrog smuči, letal in helikopterjev in plezali na trupe. Tako ljudem ni pre-

ostalo drugega, kot da so se preselili z letali drugam. Okrog novega leta pa je postalo tudi novo letališče neuporabno, in sicer zaradi vročine. Temperatura se je namreč dvignila na 6 stopinj nad ničlo, led se je začel topiti in letališče se je izpremenilo v globoko brozgo, v kateri so obtičali traktorji in letala. Prekinjene so bile vse letalske zveze med oporišči, kar je bilo posebno nevarno za opazovalnico, ki so jo Američani do takrat že uredili na južnem tečaju. Ko je temperatura spet padla, je ostalo letališče kljub temu neuporabno in na pomoč je moral priti ameriški strokovnjak iz severnih polarnih krajev, da je našel in uredil odpravi novo, primernejše in trdnije letališče.

Tudi pri dovažanju gradiva in postavljanju opazovalnic na južnem tečaju ni manjkalo neprijetnih presenečenj. Prvo letalo je pristalo na južnem tečaju 31. oktobra lani. Za Amundsenom in Scottom je bilo to tretjič, da so ostali ljudje na južnem tečaju. A kmalu bi se jim bilo zgodilo, da bi bili tam tudi — zmrznili. Letalo je namreč stalo komaj eno uro na ledu, ko so se njegove smuči trdno primrzile na led. Z največjo težavo so jih odtajali. To je raziskovalec izučilo, da niso več pristali z letali na tečaju, ampak so odmetali vse potrebno s padali. Z letali so prepeljali iz Little America na tečaj 500 ton gradbenega materiala in opreme. Južni tečaj je na 3000 metrov visoki gorski planoti, ki je stalno prekrita z ledom. Tam prezimuje zdaj v samotni vremenski opazovalnici 18 znanstvenikov.

(Dalje prihodnjič)

Anton Ocvirk - petdesetletnik

Te dni je obhajal svojo petdesetletnico ugledni slovenski književni zgodovinar in kritik, predstojnik oddelka za primerjalno književnost in sedanji dekan prirodoslovno-filozofske fakultete na ljubljanski univerzi prof. Anton Ocvirk. Posebne zasluge si je pridobil v slovenski književnosti kot kritik.

Na žalost pa je prof. Anton Ocvirk tik pred svojim življenjskim jubilejem precej hudo zbolel. Zdravi se v ljubljanskem sanatoriju »Emona«.

Pesnik Edvard Kocbek pa nadaljuje po poškodbah, ki jih je zadobil pri padcu na ledu, svoje zdravljenje v zdravilišču Dobrna.

* * *

Glasbeno odkritje

Ameriški profesor Laudon je v knjižnici avstrijskega samostana Göttweig odkril dosedaj neznan glasbeno delo skladatelja Haydna. Gre za veliko skladbo delovne maše »Rorate coeli desuper«. Glasbeni zgodovinarji so vedeli, da je Haydn poleg 14 drugih maš zložil tudi to, in so poznali tudi njene začetne note. Iskali so jo več kot eno stoletje in so že obupali, da bi jo odkrili. Končno se je to le posrečilo Laudonu, ki je z najdbo obogatil umetno cerkveno glasbo.

O radijskih oddajah postaje A

Ko sem v nedeljo zvečer poslušal Radio Trst A, me je neprijetno presenetilo predavanje o — pekovskem poklicu. In z menoj vred najbrž še marsikoga drugega. Kot sem razumel, gre za vrsto predavanj o raznih obrtniških poklicih. Prav gotovo nimam nič proti pekovskemu poklicu kot proti nobenemu drugemu, vendar se mi zdi, da bi se dala ta predavanja vrniti v program tudi kak drug dan in ne prav v nedeljo zvečer.

Pri tem naj omenim še to, da je zadnji čas na sporedu sploh vse preveč takih »serijskih« predavanj. Vse, kar poslušamo govornenega v sporedu (mislim seveda na predavanja), spada v kako serijo, in to postaja preveč enolično. Ali bi ne mogli napraviti sporeda malo manj togega in bolj pestrega? Poslušalci imamo mnogo rajši predavanja, ki ne spadajo v »serijo«. Le taka presenetijo občinstvo z novim in nepredvidenim, medtem ko so serije podobne jedilnemu listu, sestavljenemu za tedne vnaprej, tako da izgubijo tudi najboljše jedi svoj mik.

Pohvaliti pa moramo glasbeni program zadnjega časa, pri katerem slišimo manj slabega petja in več

Černigojeva razstava

Letošnja sezona nam je doslej prinesla že več razstav slovenskih umetnikov; v tem pogledu je razstavna sezona 1956/57 izredno dobra.

V sredo, 27. marca, je zaključil svojo osebno razstavo v občinski galeriji slikar Avgust Černigoj. Razstavljal je okrog dvajset olj in precej grafik v različnih tehnikah. Černigoj je izrazit predstavnik abstraktnega slikarstva. Toda v nasprotju z mnogimi slikarji, ki se prištevajo k tej umetnostni struji, pa hočejo biti predvsem »abstraktni« in šele potem umetniki, je Černigoj predvsem umetnik in šele potem »abstraktist«, s čimer hočem reči, da mu abstraktnost v umetnosti ni namen, ampak samo izraz njegovega modernega, dinamičnega videnja in pojmovanja umetnosti, ki je iskrena in živa.

To se izraža tako v njegovih grafikah kot v oljnatih podobah, vendar pa se mi zdi, da je v teh zadnjih mnogo več življenja in da mu nudijo barve več možnosti, da prikaže z njimi svoje gledanje na svet, ki ga obdaja, in svoje čutenje. Na prvi pogled pritegnejo barvne podobe gledalca s harmonijo svojih sočnih, polnih, a nevsiljivih barv, z nenavadno uravnovešenostjo konstrukcije in predvsem s svojo razgibanostjo. Človeku se zdi, da so eno samo gibanje in pretakanje, vrtenje in vrenje, kot n. pr. slika, ki prikazuje notranjost predilnice, pa tudi vse druge. Po drugi strani pa je znal z istimi sredstvi vzbuditi živ občutek veličastja in pokojnosti, hkrati pa teženja v višave v sliki, ki prikazuje notranjost gotске cerkve in ki je bila ena najizrazitejša na razstavi.

Priznati moramo, da nas je Černigoj s svojimi oljnatimi podobami naravnost presenetil, četudi smo vedeli, da je umetnik velikih kvalitiet. Mojster je tudi v grafikah, med katerimi sta vzbujali posebno pozornost reliefni deli in barvni litografiji. Vendar pa vplivajo na gledalca nekoliko bolj hladno kot oljnatne podobe, zdijo se precej bolj abstraktne, četudi vsebujejo nekatere polno liričnega razpoloženja. V splošnem pa se le zdi, da je Černigoj pokazal v njih bolj svojo popolno obvladovanje tehnike kot svojo intimno umetniško naravo.

Černigojeva razstava je bila pomemben dogodek v slovenskem kulturnem življenju na Tržaškem.

—1.

KULTURNE VESTI

* Ljubljansko Mestno gledališče odhaja te dni na svoje prvo krožno potovanje po Jugoslaviji, na katerem bo igralo predvsem slovenska odrska dela. Obiskalo bo Beograd, Zagreb in Sarajevo, medtem ko bo obisk v Skopju moral zaradi prevelikih stroškov odpasti.

* Okrog 6. aprila bo v Mestnem gledališču v Ljubljani, ki bo ta čas na potovanju, začelo gostovati naše Slovensko narodno gledališče iz Trsta. Prikazalo bo Salacroujevo »Zgodbo za smeh« in Andersenovo »Čaj in simpatija«.

* Dr. Bratko Kreft, ki režira v Splošnem državnem gledališču v Lodžu na Poljskem Nušičevo »Gospo ministrico«, je imel tam tudi že dve predavanji o novejši književnosti jugoslovanskih narodov. Prvo predavanje je bilo v klubu Zveze poljskih književnikov, drugo pa je imel za organizacijo demokratične katoliške inteligence.

dobrih izvedb. Prav posebno je treba pozdraviti nedeljske operne izvedbe in glasbene portrete velikih mojstrov simfonij, ki so na sporedu med tednom. Poleg tega, da so te oddaje prijetne, so tudi poučne, ker mnogo doprinejajo h glasbeni vzgoji mladih in starih poslušalcev. Pač pa bi radi kdaj slišali tudi kako vedrejšo opero, kot n. pr. »Ero z onega sveta«. In še eno željo imamo: da bi uvedla naša postaja tedensko ali večkrat na teden oddajo ljudskih ali »folklornih« pesmi evropskih in drugih narodov, da bi tako dobili nekaj predstav o ljudski glasbi raznih narodov. Vsaka oddaja naj bi bila posvečena pesmim enega ali vsaj nekaterih sorodnih narodov in ljudstev. Upam, da ta želja ni neizpolnjiva.

Opazno so se izboljšale zadnji čas v jezikovnem pogledu oddaje »Glasba po željah«, želeli bi si le nekaj več pesmi vmes. Odpadle pa bi lahko jutranje »zanimivosti«, ki so včasih precej čudne in netočne kot n. pr. o večletni stavki davkarjev v neki državi, ko pa je znano, da to ni res. Ti utrinki naj bodo duhoviti in zabavni, ali pa naj odpadejo in dajo prostor glasbi.

GOSPODARSTVO

ŠTEVILO ŽIVINE V JUGOSLAVIJI

V Jugoslaviji izvedejo vsako leto, in sicer 15. januarja, štetje živine. Gospodarstveniki in vsa javnost so danes pod mučnim vtisom, da je število goveje živine v enem letu padlo kar za celih 6%, v nekaterih predelih pa še več. Število se je zvišalo samo v Črni gori. V Sloveniji je padeč isti kot v ostali državi. Za več ko 2 odstotka je padlo število prašičev, ovčereja pa se je v Sloveniji skrčila na manj ko polovico.

Kje je vzrok tolikega padca? Krme bi ne smelo primanjkovati, saj ni bilo ne velike suše ne drugih vremenskih neprilic. Verjetno gre za vzroke, ki so posledica zgrešene kmetijske politike.

Poglejmo cene: živo tele se v Sloveniji proda po 150 do 160 din za kg, za krave pa prevečkrat ne iztržiš niti 40 din. Za tele torej dobiš skoraj toliko kot za kravo. Ker večina kmetovalcev nujno potrebuje gotovino za nakup dragih industrijskih pridelkov in za plačilo visokih davkov, gredo skoraj vsa teleta v prodajo. Posledica tega je, da ostane v hlevu samo stara živina in to vodi živinoreji v propast. Če bi pri štetju upoštevali povprečno starost živine v hlevih, bi bila slika še bolj žalostna.

Kje je zdravilo proti takemu stanju? Zakaj se komunisti ničesar ne nauče od Rusov, ki v živinoreji še danes niso dosegli stanja iz dobe carizma? V Sovjetski zvezi bi lahko videli, kako se ne sme delati. Čemu siliti ljudi v obdelovalne zadrage? Kmetijstvo potrebuje svobode, osebne iniciative, dobrohotne podpore in kapitalov. S samim delom ne prideš naprej! In končno kmetijstvo ne more biti samo molzna krava!

NAJBOLJ PRIPOROČLJIVE TRAVE

Vprašanje krme je za vse živinorejce veljavno, saj je od nje prevečkrat odvisno gospodarsko stanje, oziroma blaginja ljudi, ki se ukvarjajo z zemljo. Živinoreja je danes v Italiji kmetijska panoga, ki je najmanj podvržena krizam in ki se v primeri s predvojno dobo še najbolj izplača. Od števila živine je odvisna rodovitnost njiv, saj ima kmetovalec tem več gnoja, čim več živine je v hlevu. Podlaga živinoreje pa je krma. Pri nas pridejo v poštev deteljišča, senožeti in pašniki. Ti pa dajo tem boljše krmo, čim boljše krmne rastline tam rastejo.

Kot imamo mnogo sort sadja, tako imamo tudi mnogo vrst krmnih rastlin. Za naše razmere so važne posebno detelje in trave.

Naši kmetovalci imajo navado, da med deteljo sejejo tudi trave. Premnogi se zadovoljijo s tisto, ki jim prva pride pod roko in ki je najcenejša. Ta pa je tako imenovana italijanska ljujka, ki je odlična krmna rastlina in zelo hitro raste, a se že v drugem letu izgubi. Tega se moramo zavedati, ker če homo med deteljo sejali laško ljujko, nam bo v tretjem letu ostala na travniku samo redka detelja. Zato sama laška ljujka ni primerna za mešanje med večletno deteljo ali lucerno (erba medica); seješ jo pa lahko med triletno ali prašičjo deteljo (trifoglio, štrafoj), katero navadno obdržiš samo za dobo dveh let. Med večno (sedemletno) deteljo ali lucerno moramo sejati še druge trave. Najbolj primerna je mešanica ena-

kih delov laške ljujke, angleške ljujke (rigeta), francoske pahovke (altissima) in travniške bilnice (festuca). Kot smo dejali, se laška ljujka izgubi v drugem letu, kmalu zatem se začne izgubljati angleška, ostali dve pa se medtem razgrmita in ju popolnoma nadomestita.

Še važnejša pa je mešanica za travnike ali senožeti in pašnike. Naj mimogrede omenimo, da bi tudi naši pašniki, posebno kraški, vse bolj redili živino, če bi jih negovali, to je čistili, gnojili in posejali s primernimi travami.

Na senožetih in pašnikih moramo paziti, da rastejo nizke, srednjevisoke in visoke trave, ker tako najboljše izrabimo tla in zrak nad njim. Pri izbiri pa je potrebno upoštevati, katera trava je za določene razmere najbolj primerna: ena uspeva bolje na močnih, vlažnih tleh, druga prenaša dobro tudi pušta, suši podvržena tla. V tem pogledu delimo trave v 3 skupine:

1. Za vsaka tla so primerne angleška ljujka, travniška bilnica in mačji rep, od katerih je prva bolj nizka, bilnica srednjevisoka, mačji rep pa visoka trava.

2. Na močnih, bolj vlažnih tleh uspevata laška ljujka in francoska pahovka.

3. V suši podvrženih legah so najbolj donosne rumena pahovka, pasja trava, rdeča in ovčja bilnica, za silo tudi mačji rep, ki požene zelo globoke korenine.

Če to upoštevamo, bomo lahko za vsaka tla in vsako lego sestavili primerno mešanico trav. Še enkrat pa poudarjamo, da prah ali smeti iz senikov ne smemo uporabljati za posejanje senožeti in travnikov, ker je v smeteh prav redko kakšno seme žlahtne trave,

pač pa je tam mnogo plevela, ki spada na gnoj ali še boljše — v ogenj.

ZAKAJ VINSKA KRIZA?

Pisali smo že, da imajo vinogradniki težave s prodajo lanskega vina in da so cene precej padle. Kaj je temu vzrok?

Vzrokov krize je več: Predvsem je bil lanski pridelek vina v Italiji zelo obilen. Izvedenci pravijo, da je dosegel 60 milijonov hl. (Uradnih števil še ni). Ker znaša potrošnja povprečno 100 litrov letno na osebo, prekaša pridelek za 12 milijonov hl notranjo potrebo; izvoz je pa že tako pičel. — Drugi vzrok je v tem, da je mnogo brezposelnih, ki bi pili vino, a nimajo primerne zaslužke. Tretji vzrok pa je v tem, da mladina, posebno v mestih, pije raje kot vino koka-kolo in druge pijače. Važno je tudi, da dobre kpljice ne dobiš v vseh gostilnah ali pivnicah. Pri tem ne smemo pozabiti, da stane vino v drobni prodaji večkrat celo 3 krat toliko, kot je za vino iztržil vinogradnik.

Vsekakor pa drži, da za odbrana vina ni krize: tokajec, zelenec, pinot, rizling in druga odbrana vina najdejo vedno dobrega kupca in visoko ceno. Vinogradniki naj to upoštevajo pri zasajanju in cepljenju mladih trt.

SVEŽE TRAVE

pokladaj domačim zajcem, perutnini in prašičem. Živali nujno potrebujejo živih sokov, ki se tvorijo v rastlini s pomočjo zelenila-klorofila. — Ker se toplota dviga, naj bodo prašičja korita čista, prav tako tudi perutninski napajalniki. Če se razvije perutninska lažna kuga, moraš kokoši cepiti. — Tudi prašiči bi morali biti cepljeni proti rdečici. Kmetje, združite se in pokličite živinozdravnika, da bo strošek manjši!

Sportni pregled

GLIGORICEVA ZMAGA V SOMBORU

Prejšnji teden so se v Somboru zaključile šahovske partije za XII. jugoslovansko prvenstvo. Ker je bila zelo močna konkurenca, je v vseh igrah prevladoval borbeni duh. Tekma za prvenstvo je bila boljša od prejšnjih, kar pomeni, da jugoslovanski mojstri napredujejo in sledi moderni teoriji. Dogajale so se tudi grobe napake in je bilo sklenjenih tudi precej bledih in hitrih remijev, kar pa je treba pripisati izredni dolžini turnirja in taktiki posameznih igralcev. Starejši šahovski mojstri so, kakor vedno, pokazali izredno znanje in so neizkušene mlajše šahiste večkrat porazili. Ti so pa svoje pomanjkljivo znanje skušali nadomestiti z večjo borbenostjo. Če pogledamo vrstni red, lahko rečemo, da ustreza moči posameznih tekmovalcev. Velemojster Gligorič je zaslužen osvojil prvo mesto in je zaključil tekme, ne da bi bil kdaj poražen. Drugo mesto si delijo Ivkov, Trifunovič in Karaklajič, ki so bili samo enkrat poraženi. Ivkov je zabeležil precejšnje število remijev v igri s slabšimi igralci. Trifunovičeva igra je bila premeška, zato ga je Puc premagal, potem ko je odpravil tudi Ivkova. Karaklajič je zgubil le z Gligoričem in je poleg sedem zmag dosegel še 14 remijev. V »višji kader« sodi Matulovič, Nedeljkič, Udovič ter Pirc. Matulovič se je dobro odrezal, čeprav mu časovna stiska dela velike težave. Dobro so igrali tudi Nedeljkič, Udovič in Pirc, ki je prišel na tekmo za prvenstvo dobro pripravljen. Vukovič, Puc, Vukčević (najresnejši kandidat za mojstrski naslov), Bogdanovič, Tot, Djurašević ter Rakič so pokazali solidno igro. Rabar, ki ni bil v polni moči, in Milič, ki je prišel na turnir bolan, sta se vsekakor častno izkazala. O ostalih bi rekli, da so se vedno vneto branili, toda brez znanja ni moč upati na večje zmage.

Vrstni red je naslednji: 1. Gligorič 15,5 točke; 2. Trifunovič, Karaklajič in Ivkov 14; 5. Matulovič 13,5; 6. Nedeljkič 13; 7. Udovič 12,5; 8. Pirc in Vukovič 12; 10. Puc, Vukčević, Rabar, Bogdanovič, Milič in Tot 10,5; 16. Djurašević in Rakič 10; 18. Janošević 9,5; 19. Cuderman in Bradvarevič 9; 21. Smailbegovič 8,5; 22. Marič 7 ter 23. Kozomora 6,5.

SPORT PO SVETU

Veslanje — V 103. tradicionalnem veslaškem tekmovalstvu osmercev med vseučiliščema iz Cambridgea in Oxforda so zmagali veslači iz Cambridgea.

Lahka atletika — V Parizu se je 92 atletov iz enajstih držav udeležilo znanega mednarodnega teka čez drn in strn, ki ga vsako leto priredi list »Humanité«. Prepričljivo je zmagal Kuc. Od Jugoslovancev je bil najboljši Mihalič, ki se je uvrstil na 8. mesto.

Košarka — Italijanska košarkarska reprezentanca je v nedeljo tesno porazila Češko moštvo s 65:63. Prejšnji teden je pa v Spaniji zgubila 57:59.

Kolesarstvo — Belgijec Debruyne je zmagal tudi na kolesarski dirki po Flandriji. Med Italijani je bil najboljši Nencini, ki je dosegel šest na cilj. Sedanje stanje DE-CO pokala je naslednje: 1. Debruyne (Belgija) 37 točk; 2. Planckaert (Belgija) 28 in 3. Barone (Francija) 23.

Boks — V ponedeljek je bil v pariški športni palači dvoboj med Francozom Halimijem in svetovnim prvakom D'Agato. Dvoboj je veljal za svetovni naslov petelinje kategorije. Borba je bila zelo živahna. Po točkah je zmagal 5 let mlajši Francoz, ki je tako postal novi svetovni prvak. Halimi je bil stalno v napadu in gluhonemi nasprotnik se je le z veliko izkušnostjo in pogumom ubranil točnejšim, močnejšim in hitrejšim udarcem. Zaman je D'Agata hotel vsiliti borbo na kratko razdaljo in obdelovati Francoza ob bokih. V Argentini pa je domačin Perez uspešno branil naslov svetovnega prvaka mušje kategorije proti Angležu Dowerju.

10

Za
našen
a
i
m
l
a
i
š
eN
a
d
i
v
j
e
m
z
a
p
a

MEDETEM JE ČETICA PRIJAHALA V MESTO...

NO, PRIJATELJEKI MOZI, ZE HOČETE PITI NA MOJ RAZUN, MI BRZ IZPLAČAJTE NAGRADO! SAM NIMAM NITI PREBITE PARE!

KAKO PRIJETNO ZVONČIJA!... ČE VAS BO ŠE KDAJ NADLEGOVAL KAK RAZBOJNIK, ME KAR POKLICH TE! ZDAJ PA VSI ZA MENOŠ!!

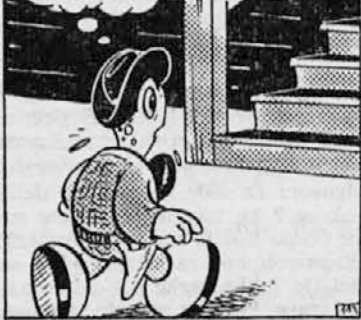

TOZI, STARI, DANES GRE VSE NA MOJ RAZUN, VSE MESTO JE MOJ GOST!

VSI SO PELI IN RAJALI, LE TRDNO NISO JE NEKAK MUČILO...

ČUDEN SE MI ZDI, GAJ ME ŠE POZNATI NOČE VEČ, POIŠČEM GA IN SE POGOVORIM Z NJIM... KAM NEKI JE IZGINIL?...

ZVITOREPEC* JE ŠTEL DENAR...

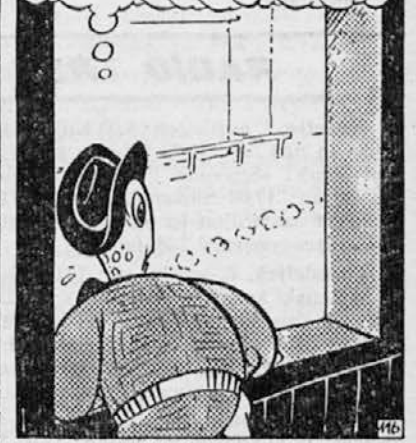
NO, KAJ BI PA TI RAD? SVOS DELEŽ? POBERI SE, DRUGAŽE TE POŠLJEM ZA TISTIM TVOJIM ZVITOREPCEM V KRTOVO DEŽELO!!

NE!! ČRNI KAVBOJ SEM IN ČE SE MI SAMO ZGANEŠ, DOKLER NE BOM ZUNAJ MESTJA, TE BO KAKŠNA GOSPODINJA LAHKO UPORABI LA KOT ČEDILCE ZA ČAZ! SI RAZUMEL?

UŠEL JE! KAJ SEDAJ? ZBRAL BOM NAJPOGUMNEJŠE IN... ZA NSIM!

VSE JE PIJANO! TU NE BOM NAŠEL, NI KOGAR, KI BI BIL SPOSOBEN ZLEZTI V SEDLO! SAM MU MORAM SLEDITI...

ZDAJ RAZUMEM, KO SVA BILA PIJANA OD VISKIJA, JE PREOBLEKEL ZVITOREPCA! LE! KAKO SEM MOGEL BITI TAKO SLEP?

MASČEVAL BOM PRIJATELJEVO SMRT! TODA - NAJPREJ POIŠČEM NJEGOVO TRUPLO IN GA POKOP- LIŠEM...

...Z DRUGE STRANI PA JE JAHAL PRAV TJA ČRNI KAVBOJ...

...SVOJO OPREMO IN OROŽJE MORAM DOBITI, GAJ S TEM PIHALNIKOM SE SLONA NE ZADENEM...

KRIŽPOTA ljubezni

7

»Oh, prav natanko vem«, je veselo nadaljevala gospa. »Moje oči vse ugamejo. Kako sem srečna, da vidim mlade ljudi pri sebi. Pino me prevečkrat pušča samo. Kolikokrat sem fantu rekla: Kaj moraš še vedno nastopati na odru? Brez koristi ni bilo; saj si je dosti prihranil. Zdaj pa ni več potrebe. Toda njega žene, da kaže ljudem življenje na odru.«

Ina se je nasmejala ob tej domislici.

»Kaj sem spet kakšno neumno zinila?« je gospa vprašala. »Ni nisem bolj pametna postala, prav kot moj Pino.«

»Zato se pa tako dobro razumeva«, in »fanta« je prijel materino roko ter jo je iskreno poljubil.

Čez eno uro se je Ina zdelo, da je igralec Pino ves drugi človek. Že poprej ga je kot umetnika in prijatelja visoko cenila, zdaj ga je pa gledala z drugačnimi občutki.

»Vso mestno navlako v stran«, ji je zaklical, ko se je vrnil iz zgornjih prostorov preoblečen v kmečkega fanta. »Tu smo ljudje,

ki hočemo uživati naravo.«

Ina ga je pogledala. »Zdaj se mi pa res zdi neverjetno, da igrate življenje in komedijo na odru. Svojo najlepšo vlogo igrate tukaj, samo da ni odrska vloga.«

»Ne, ni vloga, to je moje življenje, katero najbolj ljubim. Spoznali jo boste, ko boste nekaj dni pri nas.«

»Bom smela tudi jaz tako živeti in ne le kot povabljen gost?«

Stisnil ji je krepko desnico: »Prav srečen bom, če boste hoteli.«

»Jaz tudi!« Nekaj časa sta se gledala in nihče ni odmaknil oči.

»Ste že izložili svoje stvari iz kovčkov? Jaz moram malce okoli pogledati. Če Vam bo dolg čas, stopite k moji materi, ki Vas že željno pričakuje.«

»Dobro, Pino«, je gledala za njim, ko je odkorakal proti gospodarskim poslopjem. Pospravila je svoje obleke v omaro in se je ogledovala po sobi. Gotovo so ji dali najlepšo na razpolago. Krasen pogled se je odpiral v daljavo. Iz živopisanih gredic je vse naokrog dišalo.

Ina se je preoblekla v svetlo poletno obleko, ki ji je dajala posebno svježost. Pogledala se je v zrcalu in je opazila, kako ji sije veselje iz oči, kako se rdeča ustna napenjajo.

Kako lepo je biti mlad in vesel, se je domislila. A ne samemu zapiščenemu!

Nekaj minut kasneje je potrkala na vrata domače gospe:

TEDENSKI KOLEDARČEK

7. aprila, nedelja: Tiha nedelja
 8. aprila, ponedeljek: Božja glava
 9. aprila, torek: Tomaž T.
 10. aprila, sreda: Apolonij
 11. aprila, četrtek: Leon Vel.
 12. aprila, petek: Mar. 7 žalosti
 13. aprila, sobota: Hermenegild

VALUTA — TUJ DENAR

Dne 3. aprila 1957 si dobil oz. dal za:

ameriški dolar	625—627 lir
avstrijski šiling	23,50—24,50 lir
100 dinarjev	83—88 lir
100 francoskih frankov	153—156 lir
funt šterling	1650—1700 lir
nemško marko	146—148 lir
pesos	14,50—16 lir
švicarski frank	147—148 lir
zlato	710—713 lir
napoleon	4900—5050 lir

RADIO TRST A

Nedelja, 7. aprila, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 11.30 Vera in naš čas; 12.00 Oddaja za najmlajše — Marjan Vouk: »Siromak in grajska hči«; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Slovenski zbori; 18.00 Hačaturjan: Koncert za violino in orkester; 20.30 Mozart: »Così fan tutte«, opera v 2 dejanjih.

Ponedeljek, 8. aprila, ob: 12.00 Zivljenje in svet; 12.55 Ženski kvartet »Večernica«; 18.00 Poulenc: Koncert za dva klavirja in orkester; 18.30 Z začarane police; 19.15 Radijska univerza; 21.00 Znanost in tehnika; 21.15 Velika dela slavnih mojstrov; 22.00 Iz svetovne književnosti in umetnosti.

Torek, 9. aprila, ob: 12.00 Sredozemske države in dežele; 13.30 Glasba po željah; 18.00 Frederich Jacobi: Koncert za violino in orkester; 19.15 Zdravniški vedež; 21.00 Carlo Goldoni: »Lažnivec«, komedija v 3 dejanjih.

Sreda, 10. aprila, ob: 12.00 Italijanske žene; 13.30 Arije iz Mozartovih oper; 18.30 Pisani balončki, rad. tednik za najmlajše; 19.15 Radijska univerza; 21.00 Obletnica tedna; 22.00 Postna razmišljanja; 22.15 Saint-Saens: Simfonija št. 3 v C-molu.

Četrtek, 11. aprila, ob: 12.00 Iz živalskega kraljestva; 13.30 Glasba iz revij; 19.15 Sola in dom; 21.00 Dramatizirana zgodba — Ch. Dickens-M. Javornik: »Urad za zapletanje preprostih zadev«; 22.00 Italijansko povojno gledališče.

Petek, 12. aprila, ob: 12.00 O vitaminih; 13.30 Glasba po željah; 18.30 Z začarane police; 19.15 Radijska

»Smem vstopiti, gospa?«

»Kar brž, sem Vas že pričakovala. Zdaj se bova lepo pomenkovali. Pina gotovo ne bo dve uri nazaj. Medtem si bova pa kavo nalili.« Peljala jo je k lepo pogrjnjeni mizi, kjer sta že dišali kava in pladenj domače potice. Komaj sta popili prvo skodelico, že se je zunaj zaslislalo veselo ukanje in lajanje.

»No, Dajla, ti neumna žival, ti«, je prigovarjal moški glas. »Saj ti jih ne bom vzela, ne, mladih. Samo pokažem jih.« Gospe sta se sklonili skozi okno, toda vtem je že stopil Pino v sobo z velikim košem v naročju. Mladi psički so poredno mežikali iz njega. Dajla pa je milo cvilila na pragu, ker je vedela, da ne sme stopiti v jedilnico.

»Mama, saj mi nisi pisala, da imamo mladiče. Ina, pogledjte, ali niso lepi?« Vzel je najmlajšega iz koša in ga potisnil Ini v naročje.

Ina je pritisknila živalico k sebi in šla k Dajli, ki je javkala na pragu. Pokleknila je k njej in jo tolažila: »Na, glej Dajla, saj imamo malega prav tako radi kot ti.«

Dajla, ki sicer ni pustila nikogar k sebi, je vsa srečna lizala zdaj mladiča, zdaj Inine roke. Veselo je zalajala, ko je hišni gospodar dvignil koš in se odpravil proti hlevom. Povabil je tudi Ino: »Pridite, Vas bom seznanil s svojim kraljestvom.« Ona je veselo prikimala. Šla sta skozi hleve in skednje in končno ven na travnike, kjer se je že pričela košnja.

Ina je tu opazila, kako priljubljen je Pino. Kosci so mu stiskali roke v pozdrav; povsod sami veselí, nasmejani obrazi. Tedaj se je Pino že postavil v vrsto, zgrabil za vile in seno se je kopicilo v ograbkih. Ina je stala ob strani in zdelo se ji je, kakor da je odveč.

KMEČKA BANKA r. z. z o. j. V GORICI

ustanovljena 10. marca 1909

BILANCA 31. XII. 1956

odobrena na Občnem zboru 24. marca 1957.

AKTIVA

1. Blagajna	5,058.263
2. Banke	44,234.813
3. Lastni vrednostni papirji	33,822.000
4. Menična posojila	19,493.243
5. Tekoči računi	58,812.100
6. Posojila na vknjižbo	6,989.500
7. Premičnine	1
8. Nepremičnine	5,500.000
9. Menice v inkaso	5,054.099
10. Razni računi	3,446.739
11. Fond za likvidacijo uslužbencev	2,904.000
	185,314.758
12. Evidenčni računi	144,267.657
	329,582.415

PASIVA

1. Hranilne vloge	82,902.248
2. Tekoči računi	67,451.366
3. Računi v inozemstvu	722.790
4. Pasivni Lombard	210.970
5. Menice v inkaso	12,891.197
6. Razni računi	1,374.470
7. Fond za likvidacijo uslužbencev	3,204.000
8. Zadržni deleži	11,362.000
9. Rezervni sklad	4,103.000
10. Dobiček v letu 1956	1,092.717
	185,314.758
11. Evidenčni računi	144,267.657
	329,582.415

univerza; 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu; 22.00 Postna razmišljanja.

Sobota, 13. aprila, ob: 12.00 Zivljenje in usode; 13.54 Dueti, kvarteti in operni zbori; 16.00 Utrinki iz znanosti in tehnike; 18.30 Glasba za naše malčke; 19.15 Srečanje s poslušalkami; 20.30 Fantazija iz dunajskih operet; 21.00 Teden v Italiji; 21.10 Jakov Gotovac: »Ero iz onega sveta«, opera v 3 dejanjih.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje št. 361: Ali je res, da so kot jajčarice najbolj primerne piške, ki so se izvalile marca-aprila meseca?

Odgovor: Tej trditvi služi za podlago izkustvo tisočletij. Če se piške izvalijo januarja meseca, začnejo nesti junija-julija, a nesejo le nekaj mesecev, ker prestanejo s podlaganjem jajc septembra (zaradi golenja — menjave) in bodo zopet začele nesti v februarju, ko so jajca najbolj poceni. Če se piška izvali maja meseca, ko je največ kloč, začnejo nositi februarja-marca, ko so jajca poceni. Če pa se piške izvalijo marca-aprila, nesejo septembra-oktobra, ko so jajca najdražja. Če bomo take jajčice pravilno krmili in jih varovali pred hudim mrazom, bodo nesle skozi celo leto, to je do septembra, ko stopijo v dobo menjave. Le to je sitno,

da se marca-aprila težko dobi kločo. Pomagamo pa si tako, da rabimo za kločo puro ali pa si nabavimo piščeta od tistih perutninarjev, ki imajo valilne stroje.

Vprašanje št. 362: Koliko semen potrebujem za 2000 kv. metrov deteljišča, in sicer za setev same lucerne? Če pa hočem sejati mešanico, koliko trave potrebujem in katero naj primešam?

Odgovor: Za 2000 kv. metrov deteljišča potrebujete okrog 7 kg lucerne, če sejete seveda samo lucerno. Če pa hočete napraviti mešanico trav, so na razpolago poljubna razmerja; lahko sejete več trave kot detelje, lahko vsake pol, lahko pa tudi več detelje kot trave. Pomniti morate samo eno: za vsak kg detelje manj, potrebujete 2 krat toliko trave. To pa ne velja samo za mačji rep, ki lahko nadomesti isto težo deteljinega semena. Na primer: Vi lahko posejete 5 kg lucerne in 2 kg mačjega repa; ali 3 kg detelje in 4 mačjega repa, vedno torej le 7 kg. Če hočete mačji rep nadomestiti z drugimi travami, recimo z ljujko, pahovko, bilnicami itd, morate sejati 6 kg detelje in 2 kg trave; ali: 5 kg detelje in 4 trave; ali: 4 kg detelje in 6 kg trave itd. Katere trave lahko sejete med lucerno, vam pove članek »Najbolj priporočljive trave« v današnji številki našega lista.

Izdaja Konzorcij Novega lista
 Odgovorni urednik Drago Legiša

Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Frančiška 20
 Telefon 29-477

Pino je to opazil, zagnal je vile na kup, skočil preko njega in zagrabil Ino pod pazduho.

»Nikar ne zamerite. Sem spet poskusil delati.«

»Tudi jaz bi rada«, je Ina pripomnila. »Pa bi se brzkone prav nerodno vedla.«

»Tu pač ne boste delali, tu morate biti samo veseli in zadovoljni«, je odgovarjal in jo tako pogledal, da ji je šlo do srca. »Letos bodo moji ljudje bolj sami delali, moral bom Vam posvetiti svoj čas.«

»Če Vam ne bo nerodno«, je pripomnila. Pogledala ga ni več. Roko pa mu je prepustila in tako sta šla preko polja v lepo zeleni gozd. Tu je Ino prešinila misel: »Ali sva šla kdaj z Rudijem takole skupaj? — Ne — nikdar.« Stopile so ji solze v oči, ki jih ni mogla zadržati.

Pino je videl solze in je iz usmiljenja stisnil njeno dlan. Ina mu je dobrotu vrnila z nasmehom: »Nisem vedela, kako dobro je imeti zvestega prijatelja.«

Delica Lavrin je šla počasi po ulicah proti vili prijateljice Ine, ki je stala skoraj izven mesta. Dolga je bila pot do tja, a to ji je bilo prav všeč. Hotela je še enkrat resno preudariti, o čemer je že štiri dni razmišljala, odkar je prejela pismo od Ine, kjer ji je pisala: »Delica, jaz sem tako srečna...«

Delica je bila Inina odkritosrčna prijateljica. Ker je bila nekaj let starejša, se je sama sobi zdela zrelejša in je menila, da sme Ini tudi nauke dajati. Prav zdaj se ji je zdelo, da potrebuje prijateljica njenega nasveta.

(Nadaljevanje prihodnjt)